

Latweeschu Awises.

No. 41.

Zettortdeenâ 10. Oktoberi.

1863.

Zaunas sinna.

Rihgas Nahts-teesa islaiduse preekschraftu: ka pee linnu-fehklahm ne buhs buht 3 prazentehm tahdu leetu, kas naw rittigas fehklas, bet ja dauds tikkai 2 prazentehm; ka itdeenas to buhs aiswest prohjam, kas linnu-fehklas eepakkajohht tohp issihjahts; ka fehllu strihwerim jaluhko us to, ka fehklas wrakeri wissu pareisi un pehz taisnibas isdarra; ilkatra pee appelleere-schanas-teesas peenesta fehklas prohwe tikkai derriga preeksch ta wesuma, no kurra ta prohwe nemta.

Rihga. Calenderi usnehmuschees eisenbahni taisiht no Dinaburgas lihds Witepskai; bet nu dsird, ka Calenderi arri gribboht eisenbahni taisiht no Witepskas lihds Drelas pilfatam Kreewusemmes widdu un ka tahdi 20 Calenderu inschenjeeri nahkschoht schinni gadda to zellu ismehroht un spreest, ka un kur winsch buhtu jawadda.

Behterburga. Kreewusemmé schinni waffara gan bij behdajuschees, ka labbiba ne isdohschotees, bet waffara til labs laiks bijis, ka nu preezajahs par itt augligu gaddu un ka wissuwairal waffareji labbi isdewuschees.

Wahzsemmes walstu-beedriba nu taisahs 9 nedetu laika ar 6 tuhft. saldateem ee-eet Disteines-Lauenburgas semmités un ta Dahaus peespeest, lai darra pehz taisnibas. Bet nu Dahni draud ar karu un Sweedri apfohljuschees teem palihdseht. Arri Englantes ministers Wahzsemmei rakstijis, lai ta ne darroht, nu mehginajohht ar labbu istikt, jo leels karsch pa wissu Ciropu zaur to warretu iszeltees. Ta waina ne effohht tit

leela, ka to ne warroht ar labbu beigt. Lai isluhdso-tees tahdus, kas to strihdi stary Dahneem un Wahzu walstim isschkir. Meers effohht ruhpiigi jafarga, jo taggad effohht daschadas wainas, zaur kurrahm karsch scheit jeb tur warretu gadditees.

Parise. Sprantschu Awises darbojahs gan Pohlu, gan Dahnu, gan Mejikas, gan Wahzu walstu labbad, ne sinnadamas, ko nu Napoleons darrischoht. Muhfu Ministera Gortschakowa beidsamu grahmatu dabbutuschchi lassiht nu fallka, ka ar raksteem wissus uswinnejis, un ja Pohteem wehl gribboht palihgu doht, tad karsch buhtu jafahht. Bet nu Englante un Eistreikeris skaidri deesgan Sprantschu Ministeram atbildejuschchi, ka nekahdu karu Pohlu labbad ne gribboht un ne warroht fahht. Sprantschu Keisers nu gan Pohteem labpraht gribboht palihga nahkt, bet weens pats to ne spehjoht darriht; tomehr wehl ne atkappjahs no ta prahta, zil spehdams Pohteem palihdsoht. Bet pascham darba deesgan ar Mejiku, kur karsch wehl naw beidsees un dauds spehka wajaga, kamehr stipru waldischanu tur eetaifis. Jo Eistreikeru prinzis Maksimilians skaidri teizis, ka turpu ne eschoht par Keiseru, ja wissa Mejika to ne gribboht un ja zittas walstis tam ne dohshoht appalwoschonu un spehku scho fajukluschu walsti wal-diht. — Wehrgu-walstis irr Mejikas draugi un kaimini; bet zittas Amerikas brihw-walstis kuru, ka Napoleons tur eetaifahs; tadeht Napoleons ar wehrgu-walstim draudsejees, irr seemelneekem prettineeks un gribb lai zitti waldineeki wehrgu-walstis peenemm par ihpaschahm pilnigahm-walstim. Bet Englante skaidri

fakka, ka nebuht ne gribboht eejankees Amerikas brihw-walstu karrä. Ja tä darritu, tad Gulantei karsch buhtu gattaws ar seemelneekem. — Napoleonam behdas ar Awrikas leelu Madagasckaras fallu, fur dumpineeki kehniaw aplahwusch, kehneene nu taggad gan walda, bet no dumpineekem apspeesta. Tur nu arri Sprantschu soldati taggad darbojabs. — Ar Bahwestu Rohmä arri sribdinsch, jo Sprantschu generals Rohmä ne effoht labbi darrjis, un Bahwests gribb, lai suhta zittu generalu. — Sprantschu keisereene taggad bijuse Lissabonë pee Portugales kehniaw, Madridë pee Spanjeru kehneenes un gribboht eet us Jerusalemi. Schi keisereene irr tohti deewabihjiga gaspascha, kas Bahwestam no wiffas firds padewiga.

Amerika. Jaun-Jorkas ohstä atraktusch, kahdi Kreewu karrä-luggi. Seemelneeku waldischana un ne-isskaitams lauschu pulks tohs usnehmusch, ar leelahm preeka un gohda parahdischanahm, Kreewu luggineekem leelu meelastu taifijusch, un wesselibu Kreewu Keiseram un walstei usdjerroht teifusch, ka seemelneeki Kreeweem no firds eeschoht palihgä, ja kahds ar karru Kreewu-semmei taggad gribbetu uskrift.

Japanas falla. Awises raksta, ka Japaneeschi Gulenderu luggus effoht fashahwusch, un ka abbi Japanas waldineeki, tizzibas un laizigais keisers, taifotees us karru prett Giropeescheem. Tad nu Gulende-reem til tahlu leelä kluffä juhrä winnpuss Astai, buhs karsch.

Leischös dumpineeku spehks falausts, un pats leelakais Leischu bislaps islaids leelu grahmatu, kas ar deewabihjigeem stipreem wahrdeem wiffus dumpineekus aprahj, lai sawus grehkus atsiht, Deewam un Keiseram karsti noluhds un Keisera schelastibai padohdahs; tad peedohschanu dabbuschoht no tahda firds-scheglika waldineeka. Deewa swehtais likkums effoht, sawai waldischana, kas no Deewa eezelta, paklausigam un ustizzigam buht. — Wairak nekä 2 tuhst. 700 Pohlu muischneeki no Minskas gubernements Generalgubernateram atneffusch, grahmatu, kurrä sawus wahrduß appakshrakstijusch, padohdahs un luhdsahs Keisera schelastibu un fohlabs ustizzigi klausih.

Warschawä. Walkarä faherusch, kahdu wihru, kas bes wehsluktura eelä gahjis — un pee ta atraddusch, wehl nepeelahdetas bombas. Isteizis, ka Gwans kunga dselses-pabrikä strahdneeks buhdams tohs pabriki taifijis, jo kahds Pohlis 60 tahdas niknas lohdes pee winna apstellejis. Sawu teesu nu dabbus, bet generals Bergs tuhda lizzis pabriki apklahst un kungam 15 tuhst. rubl. strahpes naudas malfacht. Kad pabriki kungs pehzal israhdijs, ka schis pabriki strahdneeks neweenam ne sinnoht tahs bombas tur bij taifijis, un kad schis kungs un winna laudis allasch

Keiseram ustizzigi bijusch, tad generals Bergs tam to strahpi atlaidis un wehlejis atkal pabriki strahdaht.

Warschawa. Tas fleplawa, kas palkawneeku Lubuszinu nokahwis, jauns zilweks 20 gaddus wezs, pats atrahjis teesä un sawu grehku isteizis. Kad dabbus dsirdeht, ka palkawneeks nomitris, tad winnam nekä da meera wairs ne effoht bijis, jo naktis un deenas winnam effoht parahdijees palkawneeka gars un ar pikstu winnam draudejis fur eedamam fur buhdamam. Gahjis pee ta preestera, kas winnu bij swehri-najis par fleplawu-schandarmu. Schis winnu gan wiffadi meerinajis un grehku peedohschanu fluddinajis, bet welti — jo gars winnam käh raddijees tä raddijees, kamehr gahjis sawu grehku teesä pateikt. Zeetumä wiensch glusch, falausts un fagrausts no schehluma un luhdsis, lai winnam dohdoht wisgreubtaku fohdibu, bet dsihwibu lai taupoht. Generals Bergs tadeht un ka scho jaunekl ar brandwihnu, naudu un wiltigeem wahrdeem pawedduusch, un tahdä leelä grehlä eewihlusch, tam nahwes strahpi atlaidis.

Paschös Pohlös zittä gubernementi un aprinki dumpineekus wairs ne warroht useet, bet zittä wehl masu barru deesgan, zittä, Lublines gubernementi, wehl itt nikni kaujabs, jo tur no Gistreikeru rohbeschahm nahl un nahl Pohseem palihgs. Tad nu Kreeweem atrahl Pohlös wehl leelaks spehks, un ar eisenbahni kahduß 20 tuhst. saldatus nowedduusch us Gistreikeru rohbeschahm, lai no turrenes palihgu wairs ne dabbu. Ir Gistreikeri taggad fakrahschoht leelaku karrä-spehku pee schihm rohbeschahm. — Dee 7 fleplawi, kas us generalu Bergu schahwusch, un bombas mettusch, taggad wiffi sakerti. — Wiffi Pohli, kas pee eisenbahneem deenejusch, irr atlaisti un Kreewi jeb Wahzeeschi winnu weetä likti, un nu warroht drohschi braukt. Muhku klosterus smalki pahrmeklejoht tur nu atrohn dumpineeku fleppenus sehdeklus, wiffadas karrä-leetas, fleppenas grahmatu druffas-weetas, pulku gattawu saldatu mundeerinu zc. zc. zc. Arri seewischku klosterds atraddusch, tahdas leetas, un tur arri nokehrusch, to leelo spijohni, schandarmu wirsneeka dehlu, kas wiffas sinnas par muhsu generalu darrischanu tuhda Pohseem noneffis. — 3.

Kursemmë pee Krohna Behrsu uischas jaunas uhdens suhdmallas taifamas. Preeksch leeldeenas tur gandrihs werstes semmi tahlu — ittin dsilku grahwi rohloht — razzeji usraklusch, melnu mahlu itt käh pikti, kas til zeets, ka knappi zirwja sohbi tohs eeguwusch. 10 pehdas appaksch schi mahla atraddusch, lagduzerru ar salkahm lappahm un reeksteem; bet razzeji fahusch, reekstus un lappas noraut un tä tad lagdu krumms isirris. Warr gan dohmaht, ka lagdu krumms tur tuhstoscheem gaddeem — warrbuht no pat uhdens

pluhdeem — buhs semmè gullejis. Skahde, ka fruhms isahrdishts; zittadi buhtu dabbas prattjeem fo dibbinaht un gudroht. G. F. S.

Kurfem me. Dundangas pilli schogadd 4ta Webruari aismigga nahwes meega Pohlu muischneeks, Egidius Sokolowitsch, 96 gaddus buhdams. Winsch zaur taupigu dschwoschanu bij sakrahjis 16 tuhft. rubl. un jau preeksch 13 gaddeem noraktijis, ka winna us augteem isdohtai naudai til ilgi jastahw, lihds wairojusfees pee 100 tuhft. rubl., tad lai no winnas Kurfemmes semmes-kohpejeem „semmes-kohpschanaas flohlu“ taisoht. Schis nelaisis pee jitteem Kurfemmes muischneekfeem papreekschu aumeisters buhdams, taggad sawa wezzumâ un nespehschanâ pee teem peemihlibu atradda; wiswairaf winsch pee Dundangas kungeem peemahjoja. Dabba winnam jau no mafahm deenahm bij us semmes-kohpschannu, un tapatte winnam arri wezzumâ preeku darrija. Winnu paschu wairaf bildes nobildeja un us katru bildi pee winna klahht weenu „barrawiku“ usmahleja, tapeh; ka winsch no tahs daudsfreis runnajas un mahzijas, ka ta bruhkejama. Simts rubl. winsch uslizzis us augteem un noraktijis, lai schis naudas intresses dohdoht tam, kas us Dundangas pils platscheem un zekkeem fuhdus faslaukoht, ka tee ne isnihltu. — Preeksch sawa sahrka winsch jau fenn bij sakrahjis daschadus dehta gabbalus. Wehl pee dschwibas buhdams arri noteizis. lai winna lihki 12 Dundangas nabbagi bes pulkstena swannischanas un bes mahzitaja pawaddischanas us kapsehtu nessoht. Ta gan naw notizzis; pulkstenu swannija un kad mahzitajs ne bij mahjas, tad kesteris noturreja lihka runnu. Nelaisis preeksch 56 gaddeem ka sweschineeks schè atnahjis un tahdu ne-issalkamu leelu mihlestibu us mums katweescheem turrejis, bes ka dauds no muhsu tautas bruhkeem to buhtu sinnajuschu un winnu pasinnuschu; tadeht to taggad Awises sinnamu daru, lai tas „paldeems“ winnam tur winna saule atskann no Latweeschu firdim. J. K.

No **Frankfurtes** raksta, ka tahs preeka deenas, kad tur sweschu semmu waldineekus 14 deenas gohdam usnehmuschu, maksajoht wairaf nekâ 72 tuhft. dahlderus. — Irr gan dahrgas preeka deenas!

Sawas skaiskais un baggats Kadus pilfats irr leelâs breefmas. Jau no 20tas Juhla deenas Merana ugguns-kalns iswemjoht duhmus, pelnus un ugguns leesmas un deenu no deenas effoht neganta semmes trihzeschana. Laudis jau bihstahs, kad beidoht ir lahwa ne ispluhstoht; tadeht wiffi eedfihwotaji preeksch laika aisbehoht. — Te jafalka: Glawe Deewu un sawu mihlu tehwa semmi, tur tewi tahdas breefmas ne beedina. ...s.n.

Wehl par Tschigganeem.

(Stattes Latv. Nr. 15.)

Birmos laikos Tschiggani zaur wiffadeem melleem (ka 90ta lappâ teikts) pratta pee kristiteem laudim jo labbi peeglauditees. Tschigganus usnehma ka fwehtus reisneekus ar jo mihlu prahtu. Bats Bahzu keisers Sigismundus teem dewa drohshibas grahmatas, ka teem bij brihw par wiffu winna plaschu walsti stai-gaht. Tschiggani, kas til labbi melloht pratta, sin-naja arri wehl zittus nedarbus isgudroht. Tee paschi us sawu rohku apgabdaja tahdu drohshibas grahmatu, kur winneem no waldischanas bij atwehlehts kraht un sagt, bes ka tohs drihsktetu strahpeht. Voi redsi kahdi blehschi! Gautini nu drihs apkehra, ka Tschig-gani bij leeli blehschi un sagti, aplami melkuti un krahpneeki, tihri deenas sagti un wasanki. Nu sahka schohs mallu mallas spaidiht. Itt ihpafchi Spania, Sprantschu semmè, Italia un Wahsemme raudsija tohs ar wiffu waru aisdisht prohjam. Dahnu un Norwegeru waldischana zeeti aisleedsa Tschigganus ar luggeem us winnu semmehm aiswest. Bet wiffi schee likkumi nekò ne lihdsjeja. Tschiggani bij un palikka wiffas semju semmes, tee aisklihda arri us tahm wal-stim, kur lihds schim tohs ne bij redsejuschu. Enlan-tes lehnina, Indrika ta astota, likkuma grahmatâ bij par Tschigganeem ta rakstihts: „Tee irr swescha tauta, kas par Egiptereem sauzahs. Tee nekahdu ammatu ne strahda, neds arri zittu kahdu derrigu darbu labbi proht. Winni irr muhsu walsti no sweschas semmes eenahkuschu, wasajahs leelos pulkos par semju semmehm, par zeemu zeemeem apkahrt. Tee sinn ar daschadeem nikkeem un stikkeem laudis peekraht. Mahtites leelahs no rohkas zellineem pateikt, kahds buhschoht zilwela muhsch.“ Likkumu grahmatâ bij pawehlehts, teem buhs bes nekahdas kaweschajahs Enlanti atstahht. Kas ar gohdu ne klausih, to aisdih, — kas atpakkal nahls, tam wiffu mantu atnems un paschu zeetumâ eeliks. Ja kahdu launa darba deht apfuhdseh, tam naw pascham brihw taisnotees. Enlantes lehnineenes Maria un Elisabete islaida prett Tschigganeem wehl stiprakus likkumus. 1690ta gaddâ 13 Enlenderus ar nahwi nosohdija tadeht, ka Tschigganus pee sewim bija peeturrejuschu. Breesmige likkumi irr gan nozelti, gan paschi no sewis isnihkuschu. Taggad irr Enlante 18 tuhft. Tschig-ganu, Spania 30 tuhft., Unguru semmè 50 tuhft., Moldawa un Walakaja 37 tuhft.; deenas widdus Kreewusemmè mahjo Tschiggani par leelajeem sables klajumeem baru barrôs. Rehina ka par wiffu Ciropu effoht kahdi 200 tuhft. Tschigganu.

Bet tee irr necki, fo laudis pee mums melsch, ka

Tschiggani effoht pateesi wezzu wezzee Egipteri. Mahziti wihi irr jo skaidri ismeklejuschi un jo skaidri peerahda, ka Tschiggani irr Indias tauta, kas preefsch 450 gaddeem no turrenes isnahusi. Bijiis ap scho laiku tannis walstis leels dumpis un nemeers, wiffada spaidischana un fajulischana. Tschiggani tad zehlahs kahjas, atstahja sawu dsimteni un isgahja trihs leelds pulkos. Weens bars gabja zaur Kreewusemme, ohtris zaur maso Nsiu un treschais zaur Egipti us Giropas wallara walstim. Tschigganu seija, waloda, ceraschas un wahrds; tas wifs norahda, ka India irr winnu dsimtene. Winni irr laikam raddineeki tai nemeerigai, sagligai un apfahrt wasadamai tautai, ko par Tschinganeem sawz un kas wehl scho baltu deenu tai apgabbala dsihwo, fur Indus uppe juhra eegahschahs. Ta tad nu Tschiggani irr atlittumi no wezzahm Indus tautahm, kas preefsch tschetri simts gaddeem par wiffu Giropu un daschahs weetahs arri par Nsiu un Awriku irr islibduschi.

Tschigganu dsihwe skaidri israhda, ka winni no Nustruma semmes irr zehluschees; jo tur wehl taggad dauds tahdas tautas atrohnahs, kas apfahrt blandahs un wasajahs, drihs sche, drihs atkal tur peemih. Tschigganeem arri tahda dsihwe patihl. Deem naw ne fur pastahwiga mahjas-weeta. Par wiffu plattu pasauli tee apfahrt blandahs un wasajahs. Schodeen wehl winnus te reds, rihta tee jau tahlu jo tahlu us zittu mallu aiseet. Par seemu irr Tschigganam pee mums nepatihlama un gruhtha dsihwe. Sals un augstums to ar warru dsenn pee schehligeem zilwekem pawehni melleht. Nabbadfani tad eeluhdsahs kahdas mahjas, woi kahda pirti, woi kahda frohgeli, kas atstattu no zella. Tur nu eespeeschahs kahda faktina woi aiskrahne seemas gruhthumu pahrzeedami. Tehwini brauka apfahrt sirgus mainidami, mahrites atkal eet par mahjahm deenischku maifiti luhgdamees. Tahs proht ar til saldeem glandu wahrdeem luhgt un dewejam tahdu laimi noweheht, ka patti zeeta sirds paleek jo mihtsta. Bai tam! kas Tschigganam neko ne dohs. Lubgschana tad beidsiht par lahsteem pahrwehrsahs. Nuffis swilft tohs wahrds dsirdoht, kas tad no winna muttes nahf ahra, — Tschiggani arri wehl zittadi sawu maifi pelnahs. Behrni smukti padseed un weikli tschiganiski padango, ka preeks irr to skattotees. Mahrites atkal proht fahrtes islikt un meitahm labbus bruhthanus un puifcheem atkal labbas bruhthes noweheht. Rahda sawjina wilnas, kahda gursite linnu jeb kahds pahris graschu naudas, ta jau irr ta malka, ko par fahrtchu liltshanu dabbu. Mahrites arri to proht no rohlas zelleem pateikt, woi laime jeb nelaipe zilwekam us preefschu buhs gaidama. Tahda wihse nu seemas laiku pawadda un gaididami gaida pawaffara filto

fauiliti atspihdam. Kad waffara atnahf, tad Tschigganam ihstenas laimes deenas mahjas. Nu atstahja sawu schauro ruhmiti, nu dohdahs — itt ka baggati pilfatneeki — us klaijumeem. Gaudis tadeht pee mums pareisi fakka: Tschiggans dsihwo par waffaru itt ka leelskungs saktaja muishah, prohti mescha un krumds. Nu irr Tschiggans sawa walla tizzis, itt ka putnisch, kas no krahtina isfpruzzis. Zitti laudis wairs ne reds, kahds blehnu darbus winsch pastrahda. Nu irr laiks no ganneem sirgus sagt. Nu irr laiks no stalleem aitas un jehrus sagt, lai plahna duhscha kahdu kummosu galkas dabbu baudiht. Nu irr laiks us tirgeem braukaht un tur sirgus mainiht.

Behz deenas darba un puhlina tee nosefsch pee ratteem, fur sawu ugguni; tehwini un mahrites stahsta daschadus notikkumus, behrni blaustahs un skraida no sfrandojuschi un puseplikki apfahrt. Bes sirga un leelem augsteem ratteem, bes dandaras un peeschoteem sahbaelem, bes leelas waffaras zeppures, kaschoka un pehleem, bes sunneta un siwena jau Tschiggans ne warr buht. Pee wairak pahrtikkuscheem atraddisi arri fudraba bitterus un selta ohrinas.

Tschigganam irr zeeta un pastahwiga dabba. No karstas semmes preefsch dauds simts gaddeem pee mums atnahjis, winsch tomehr wehl tahds pats palizzis. Winna bruhni dseltenais gihmis, winna tumschi melnee un sprohgainee matti stipri leezina, ka muhsu semmes gais ne spehj winnu baltaku padarriht. Un wehl wairak. Mahzitu kauschu widdu dsimmis un audsis, winsch tomehr naw mahzitu kauschu ceraschas un dsihwi, sianas un gudribas peenehmis. Winsch irr wehl libdscho baltu deenu ta fakkoht mescha zilweks. Winsch zeeti turrabs pee sawas tehwu tehwu ceraschas un dsihwes. Jau no fenn laikeem waldischanas ar to publejuschahs Tschigganus pee darba un pastahwigas dsihwes eraddinht. Gistreikeru keiserene Maria Teresia illaida preefsch simts gaddeem zeetus likkumus; ka Tschigganeem naw wairs brihw par winnas walsti apfahrt wasatees, bet ka teem saws darbs un annats jamahzahs, behrni skohlä jaraida u. t. j. pr. Tapatt arri Kreewu semme un Spania waldischana stipri puhlejahs Tschigganus pee semmes darbeem un ammateem bruhleht. Bet tas wifs ne ko ne libdseja. Deem prahts til stahw us wezzu eerastu dsihwi. Preefsch 17 gaddeem eetaifija Gulante preefsch Tschigganeem skohlh. Tur tee dabbuja apgehrbu un pahschannu skohlh un skohlh grahamatas par welti. Ar labbu behrnu pulzinu skohlh eesahka. Bet jau no pascha eesahkuma bij skohlmeisteram behdu deenas. Behrus ne warreja ne kahda wihse eemahzihht rahmi nosehdeht, usmannigi klausitees, tschakli mahzitees, tihri un skaidri turretees. Behrni bij dikti nerihschigi, netihri un

saglīgi, melkūni un dumpineeki. Bet skolmeisters pazeetahs lehnā garrā dohmādams, ka us preekšču tatschu labbaki palikšchoht, kad behrni ar skolāš buhščanu wairak eepasihsees. Bet kas to dohs! Netihriba un neskaidriba, pluhščanahs un kauschanahs, melloščana un sagschana, wiffadi nikki un stikki bij un palikka tāpatt kā no pascha eesahkuma. Mahtes nahja allašchin us skolšu fawus luttelischus apraudsiht. Schee nu fuhdseja, zil flitti scheem tē eihoht, zil grubti teem jamahjahs un japuhlejahs, un ka skolmeisters tohs daschureis par neeku leetahm (melloščanu, sagschānu, netihribu) rahjoht un perroht. Daschas mahtes tad fawus behrnus wairs ilgal skolā ne paturreja, bet tohs nehma atkal pee sewim lihds us mescha. Pehz 12 gaddeem bij skolā jabeids, jo gan drihs wiffi behrni bij aisbehguschī. Atkal kahds augsti mahzihts lungs — leels wallodas dibbinatais — gribeja pee Tschigganu wallodas peetift. Winsch peenehma Tschigganu par skolmeisteru. Bet šchim tahds leels gohds un jauka istabas dšihwe drihs apnikka; bij aisbehdsis pehz ihfa laika pee faweem tautas brahleem us mescha. Apkahrt wafatees un blanditees, deenas eeksch flinkuma pawaddiht, melloht sagt un peekrahpt, tas til Tschigganam patihl. Kur laudis tā apkahrt wasajahs, kur tee nekahdu gohdigu darbu un ammatu eemahzitees ne wihscho, kur arri kristiga tizziba ne warr felt un mahzitu kauschu gudribas eesafnotees. Lassihht Tschigganu ne mahl, no Deewa wahrdeem un muhsu kristigas tizzibas tee mas sinn. Kahds Enlantes missionaris, kas pee Tschigganem apkahrt stajaga, atradda, ka no 462 tikfai 12 pratta druzin lasihht. Behrni usaug fawā wallā bes mahzibas un skolāš, dauds arri bes kristibas un eeswehtischanas. Jauni laudis dšihwo kohpā bes swehtas laulibas, mirroni tohp paglabbati ne kappōs — bet schur un tur kahdā klahsteja smilšču kalnā bes Deewa wahrdeem un swehtahm dseefmahm. Lassitajs, mihlais! Woi schee naw tihri pagani, kas stary kristiteem laudim dšihwo? Woi arri pee scheem ne buhs tas Ewangeliums jasluddina? Woi arri mums Kristus ne usfauz: „Cita us tahm zekmalahm un aizinajat schohs kahsās?“ Kur un kā Tschigganu us debbes walfstibu aizinati, par to stahstischu zittā peederrigā weetā.

No Triates draudses Widsemme.

Pee tahs sinnas „no Triates draudses“, lassama Latw. Awisēs Nr. 37., wehl peeleekam: Ka muhsu lohti mihlohts Aisers scheligi irr fanehmis, ko bijani samettuschī Winnu drohscheem tarra-wihreem par labbu, kas prett Pohleem laudamees irr eewainoti

un zaur zeen. General-Gubernateru ar telegrawu 30tā August m. d. pateikdami to mums likluschī sinnamu darriht.

Turklahst japeeminn, ka augščā peeminnetas sinnas rakstitajam bij missejees, kad tur stahstija: ka zeenigs pehminderu leelslungs adresses rakstitajs effoht bijis, jo winsch to no laudim ween effoht fanehmis un gahdajis, ka us Rihgu irr gahjusti. N. P.—t.

Neredšigs redšigam par mahzitaju.

Nowgorodas guberniā us Baldai kalneem preekščgaddōs dšihwoja preilene, ar wahrdu Anna, pahrtikluschu kauschu meita un labbi mahzita. Schai usfritte niknas baklas un winnai azzu gaismu pawiffam panehme. Rabbadšina pirmal preeziga ar faweem brahleem un mahfahm johlojahs un pasaulē tā daschfahrt weffels zilweks preeziga dšihwoja, bet no tā laika ar tumšibu apkahlta behdiga fawas deenas un gaddus skaitija. Tad isgahje flawa, ka Behterburgā alleem skolā effoht eetaisita, kur mahzotees rakstihht, lassihht, dseedaht un arri wiffadus rohkas darbus. Wezzaki fawu meiteni tur skolā eelikke, un winna par brijanumu weegli ismahzijahs grahmataš lassihht, ar spalwu rakstihht un nohschu sinnaschānu. Pirkstu galli winnai palikka azzu weetā. Ar preezigu prahtu winna saweem wezzakeem grahmatu laide ar tahdeem wahrdeem. Kad schurpu atnahzu, tad dšillā tumšibā dšihwoju. Bet paldeems Deewam nu es atkal atmohdusees un tā kā pee gaismas tiklusi. Ihpaschi Deewa swehti wahrdimanni preezina. Kam weffalas un dšihwas azzis, tas Deewa wahrdu swehtibu tā neredš, ne kā tas, kam meefas azzis panemtas, un kam dwehsele filst us garra-ppagaismoschānu. Zil es ne wehletu, ka wiffi ar azzim neredšigi ar dwehselehm paliktu redšigi! — No fawas pusses, zil spehdama us tam darbojohs, un ar leclu publiu 59 grahmataš no swehteem raksteem tahdas esmu istaisijusi, ka wahrdi ar pirkstugalleem irr taulstami. — Schi preilene mahjā pahrwesta salassija wiffus neredšigus, kas tai aprinki bija un teem cerahdija lassischānu ar pirkstu-galleem. Bet neween tā; winna arri behrnus mahzija, kam weffalas un redšigas azzis bija; jo winna ar pirkstu-galleem sinnaja labbi lassihht un ar gaischu prahtu wiffus Deewa wahrduš isteift. Bija preeks redseht, kā winna til mihligi stary faweem redšigeem un neredšigeem skolāš-behrneem leeleem un maseem dšihwoja un ar itt preezigu prahtu Deewa schehlastibu daudsinaja, kas arri par neredšigeem epschelojahs.

Kā Behterburgā un Rihgā tā arridsan Londōnē irr ihpaschi skolā, kur neredšigus mahja, un irr daudš

neredsigu. Londonē ween lahdi 1500 neredsi ir skaitami. No scheem jau lahdi 700 un wairak ir ismahjiti paschi sawu bihbeli ar zehleem bohstabeem lassih. — un irr arri sawada beedriba labprahtigu lauschu, kas sawu grassi samett, lai nabbadfincem tahda mahjiba nahf. Schi beedriba feschös gaddös lahdeem 2000 neredsiigem mahjibu gahdajusi. Weens no scheem neredsiigem fewim weetu bija istredsejes Londones paschä leelakä tiltä; tur winsch pa deenu-deenahm sehdeja un ar gaischu, skannigu balfi weenu gabbalu pehz ohtra no swehteem raksteem lassija. Kas pa tiltu eedami winnu tä redseja, labpraht lahdu grassi winnam flehpi eemette. Tad nu gaddijahs, ka lahds jauneklis, kam baggatibas bija, bet mas deewabihjaschanas, pahre tiltu eedams to aflu eeraudsija. Winsch apstahjajs un klausijahs, ko tas lassoh. Patlabban zetturtä nodakä Apustuku darbös lassija, un ar pirktu pahrfrehjis ohtru reisi usnehme tohs paschus wahrds: „Da pestischana ne irr zaur zittu neweenu, jo arridsan zits wahrds appalsch debbes stary zilwekem ne irr dohts, zaur ko mehš warram dsihwoht.“ — Schee weenreis un ohtreis dsirdeti wahrdi eekohdahs ta jaunekta firdi; winsch newarreja un newarreja no teem atraistees, un kad nu winnam zelsch daudskahrt pahre tiltu bija staigajams, winsch pee ta neredsiiga apstahjajs un lai arri kaut lahdu weetu klausijahs, ko tas zilweks lassija, tomehr tee wahrdi kas, pirmi winnu bija fehruhschi, par jaunu atskanneja firdi. Winsch palikke sawads zilweks, un sawu meeru atradde eelsch ta pascha wahrda, ko tas neredsiigais redsigam bija prahtä eespedis. — b —

• **Kahsas pee Tscherkesseem Kaukasus kalnös.**

Kad meita lahdam jaunellim patihf un winsch dohma to prezzeht, tad winsch wissu papreelsch apwaizajahs pehz winnas labbeem tikkumeem un darbeem. Tad winsch ruhpejahs winnas mihlestibu eemantoh un pehz tam winsch pirmo reis winnas mahjäs no-eet, fur ar teem wezakeem draudsejahs. No prezzechanahs winsch ar teem neko ne runna, bet ta fadereschana nu jau tä riktiga notaischana irr usluhjojama. Nu winnam brihw to bruhthi sagt, jo laulaschanas pee winneem naw, til sagschana ween, kas winnu wezzu wezzais eeraddums. Bruhtgans nu norunna to walkaru jeb to nakti, kad winsch bruhthi nahks paklak un ta lihds tam laikam sawakka wissas sawas leetas. Norunnatä walkarä bruhthgans ar leelo jahtneeku pulku no saweem preelsch tam saluhgteem draugeem itt kluffu un tuwu pee bruhthes lohga nojahj. Wezzaki to arr siin, bet winni leelabs to ne sinnoht. Nu bruhth-

gans fanemm sawu bruhthi ar wissu winnas mantu un tad ar winnu un ar sawu jahtneeku pulku dohdahs probjam, zil ahtri spehj.

Wezzaki nu fazekf leelu dumpi; wissu nahburgi fanahl un dsennahs saglim paklak. Kad bruhthi warruhth par to laiku, kad bruhthgans fohlijees winnai paklak nahkt un winnu sagt, no winna dauds ko flittu dsirdejuse un winna warruhth to bruhthganu tapehz ne gribb nemt, tad tas irr tä eerikthehts, ka tee paklak dsinneji to sagli ustrahp un bruhthi atnemm, bruhthganam sirgu atnemm, paschu plikku isgehrbj un palaisch tad walkam; bet kad bruhthgans no bruhthes ne tohp smahdehts, tad sagschana labbi isdohdahs un tee paklak dsinneji sagli ne dabbohn. Winsch sagtu bruhthi nowedd lahda drauga mahjäs, fur winsch ar winnu to tä eesauktu meddus-mehnesi pahrdshwo. Behz tam winsch atkal ar leelo jahtneeku pulku, ar iswehleteem runnatajeem un ar daschadahm dahwanahm preelsch ehfschanas un dserschanas nojahj us sawa tehwa mahjam wezzakus peeluhgt, kas leelabs, itt ka winni no aishbeguscha dehla prezzechanas neneeka ne buhtu sinnajuschchi. Bet wezzaki dusmodamees to atnahlfuschu pulku weesu ar dehlu un winna feewu ne gribb ne redseht, ne winnus eelaisf sawä nammä, ne arr tahs dahwanas peenemt. Tee iswehletee runnataji nu eesahf sawu ammatu strahdaht, kamehr wezzaki leelabs peerunnatees, arweenu mihkftaki paleek un beidsoh to dehlu ar to jauno feewu, kas ar schleijeru apsegta, peenemm, winnus eelaisch ihpaschä ruhme, fur tee paleek, kamehr dsihre no tahm atwestahm dahwanahm beigta. Tehws behrnus atkal ihpaschä ruhme nowedd, fur winneem weeneem pascheem japaleek. Til mahte weena patte ka fainneeze us platscha paleek. Nu pee to pulku weesu wehl wissu nahburgi tohp ahtri saluhgti us dsihrehm un wissu ehd un dserr, kamehr atwestas dahwanas pagallam. Kad wissu weesi atkal aishgahjuschchi un wiss irr kluffu palizzis, tad tehws til pirmo reisi dabbohn dehla jaunu feewu redseht. Tehws tohp no mahthes eelaisfs tanni ruhme, fur jaunee zilweki, un schleijeru jaunai feewai atnemm, ka tehws to warr redseht. Nu weddekle sahft ar mahju darbu strahdaht un kahsas tad beigtas. S.....i.

• **Indianeru atraitnu fadedsinaschana.**

Preelsch lahdeem gaddeem nomirra Tanjores waldineeks Amer Jung. Tuhdal pehz winna nahwes apgehrbabs winna abbas feewas sawas smulkakäs drehbäs, puschklojahs ar saweem wissudahrgakeem dahrgumeem un tai kambari eegahjuschas, fur tas lihks gulleja, nomettahs trihs reis preelsch ta semmē; kad bij pazehlfuschahs, tad wisseem apfahrt stahwedameem

fazzija, ka effoht apnehmuschahs lihds ar sawu nelaike lungu liktees fadedsinatees. Za jaunaka no winnahm, til 20 gaddus wezza, bija Amer Junga ihsta feewa bijuse, bet winnai ne bij neweena behrna. Tai ohtrai, 26 gaddus wezzai, jau bija 4 gaddi wezza meitina. Abju feewu tehwi, brahki un raddineeki luhdja, lai to ne darroht, bet wiffa luhgschana bija par welti. Anglu weetneeks, kas toreis Tanjore bija, arri publejahs winnas no schim dohmahm nogreest, bet winnas mas us winna runnahm klausijahs. Tanjores eedsihwotaji fazzija, ka warroht gan prohweht winnahm tahdas dohmas isrunnaht, bet winnahm to ar warru aisseegt buhtu ne pareisi. Abbas feewas nizzinaja un apsmehja Anglu weetneeka draudeschannu, kad schis fazzija, ka luhfchoht pee winnu tehweem atreebtees; winnas fazzija, ka effoht nepareisi zitta wainas deht weenu johdiht, un us saweem tehweem rahdidamas, kas us zekfeem bij nomettuschees un winnu kahjas aplampuschi, tahs runnaja lahtak: Woi pateesi dohmajeet, ka zits wehl kas muhs no tam usturrehs, ja muhsu tehwu fahpes un gauschas luhgschanas to ne eespehj? Wezza-kas feewas brahliis atneffa winnas behrnu un to nolikka winnai preekschâ, bet winna palikka zeeti pee sawas apnehmuschahs, un ne noslauzija ne affaru no azzim. Anglu weetneeks fazzija: Kad juhsu lungs to buhtu sinnajis, tad wehl dsihws buhdams jums to buhtu aisseedsis; bet schihs atbildeja, ka winnas to jau preeksch gadda laika apnehmuschahs un winnam jau fazzijuschas. Winsch eesahlumâ gan aisseedsis, bet pehzak atwehlejis. Sadedsinaschannu nowilzinaja lihds pullsten 7 waffarâ. Wiffu deenu winnas neko ne

baudija un pehdigi fazzija, ja lihki ne fadedsinaschoht, tad tuhdał fewi nokauschotees. Seewu raddineeki fazzija, ka nu tahs wairs ne warreschoht pahrunnaht un walsis leelmanni, kas lihds schim nemas ne bij maissijuschees staryâ, fazzija, ka tas effoht labbi, winnas ar sawu nelaike lungu fadedsinaht.

Za jaunaka, ihstena feewa, uslahya us to malku, fur winnas wihra lihkiis bij uslikts, un nu winna ar to reisâ kluâ fadedsinata.

Zittadi tappa ar ohtru darrihts. Ne tahtu no tahs weetas, fur atraitni ar winnas wihra lihki fadedsinaja, tappa 8 pehdas dsikka un 6 pehdas platta bedre israkta un ar wiffadahm deggofschahm leetahm peepildita. Kad schi bedre bij pilnâ degschana, tad til ta malkas laudse, fur lihkiis ar jauno feewu bija, tappa aisedsinata. Za ohtra feewa staigaja weena patte 3 reis ap malkas laudsi, un tad wehl reis prett to pallannijusees nolehza ugguns bedre, un ne bij wairs ne redsama nedf dsirdama.

J. K.

* Mihkla.

Es no pelneem tihrs isleets

Pabrihki — pehz pohymâ feets.

Tihru drehti walfoju.

Slapjumu til mihleju,

Kalla gallâ spunds man zeets,

Zaur to flapjums eekschâ leets.

Krischana man gallu dar'.

Usminneht kas manni war'?!
E. F. S.

Sluddina schanas.

Lai neweens ne dabbu welti staigah, tad **Zrlawas ftohlmeisteru-scholass waldineeki** (kurateri) iê issluddina, ka schim brihscham schinni skolâ skolmeisteru ammatâ mahzannu jauneku skaitlis jau irr pilns un ka taggad neweenu wairs ne warr peeneht; ta deht teem, kas nodohmajuschi Zrlawâ skolmeistera ammatâ mahzitees, turplikam **4 neddelas preeksch Zurgeem jeb Wahrtineem** woi ar raksteem woi pascheem japeeteizahs Zrlawas skolâ pee skolass wezzafaja, **Sadowska kunga**, kas ihstu sinnu dohs, woi peeneht jeb ne.

Zrlawas skolmeisteru-scholass jeb seminara waldineeki.

No Krohna Erzogamuischas pagasta-teefas tohy wiffas tahs pee **Erzogamuischas, Kapolainas, Pehtermuischas, Wiskalmuischas, Zelgawas wirs-pilskunga pagasta un Dieesites** peerakstias eeksch pirmas lohjeschanas-schkirras peederrigas, ahrypufs saweem pagasteem ar jeb bes passchm dschwodamas dwehfeles zeeti us saizinata, preeksch teem peeminneteem pagasteem noliktâ lohjeschanas deenâ **14tâ Oktoberi** f. g. pee schihs pagasta-teefas pee lohschwillschannas fapuzinatees; — tapat arri teek no schahs teefas usdohts, ka

iffatris, kas zerre jaunaks jeb wezzaks buht, sawas **krustamas-grahmatas** scheit peeneht, jo par to ristigu wezzumu tee rewistones-rulki nelahdu skaidribu ne dohd un beidschoht teek wehl slabt peeteikts, ja kas zerretu pehz lohjeschana-liffuma no lohjeschanas atswabbinahs buht, lihds wirs-peeminnetai deenai sawas peerahdschannas scheit peeneht. Preeksch teem ne-atnabluscheem liks zaur pagasta preeksch-neekeem lohjes willt un ar winneem kâ ar behgleem darf rihs. Tee ussautschannas-rulki irr latru deenu tepat us illatra pagehreschannu redsami.

Erzogamuischas Krohna pag.-teef., 14tâ Oktoberi 1863.

(Nr. 727.)

(E. B.)

Pag.-wezzaf. J. Auring.

Pag.-teef. sctrihw. A. Allen.

Wiffeem darru sinnamu, ka patš esnu bjiis leelâ Nischne-Nowgorodas tirgû, Maslawâ un Pehterbungâ un papillam fapirzis wiffadu laschoku abdas; arri Arimmes abdas ar garru willu, Turku barankinus, wiffadas feewischku apstales un muppes. Es apschlohs pahrdohht par to lehtaku tirgu un latram pa prabtu darriht.

Hermann Rubinstein,

laschoku bohdi Zelgawâ pilsoelâ Wahyu bahnjai prettim.

10 rubulu sudraba naudas

pateizibas malkas par latru sirgu johlu ar preezigu sirdi tam gobda wibrum, kas man tohs tai nakti no 5ta us 6to Septemberi sch. g. no gannekteem nosagtus sirgus flappe jeb flaidras sinnas dohd, kur winni irr dabujami:

- 1) behrs sirgs, 5 gaddu wezs, ar melnahm krehpehm, 35 rubl. wehrts.
  - 2) melns sirgs, spizzahm auhsim, 4 gaddu wezs un 50 rubl. wehrts, ar masu sribypiti peere, kreisa pakkas lahja lihds wehsm bassa, us tuffchumeem tabba puffed blakkam ribbahm puppas leels bumbulis (pumpa jeb fahrya) isaudjis.
- Tai pascha nakti arri mannam zeeminam, Butschu-krohdseckam **Duhrinam**, no gannibahm sagts, 1 dumji behrs mehrens sirgs, 3 eefsch 4ta gadda wezs, 35 rubl. wehrts, ittin maja balta sikhite peere un sohbu starpu aughs, puffed masa schirba. Par pateizibas malku tohy 5 rubl. sohlti tam, kas scho sirgu flappe.

Kad nu isgabjuschá pawassari mannas mahjas ar ugguni aisgabja, ka knappi lohpus ween tik isglabhu un nu man wehl schi skahde padarrita, tadeht luhgtu un zerreju, ka taisnibas mihletaji ne laus wis laupitajeem sawu zektu tabkati eet, bet man sinu dohs. 1

Kabillé, ne tabku no Kuldigas.

Ans Kleege

fainnecks Baltmus mahjas.

Dohbelé, Lundes finga nammá, eefsch bruhsha, irr nolaiduschees abdgehri no Zelgawas, kas taifa wiffadas laschoka, pastala-abdas un mell-abdas. 1

Zelgawá, leelajá eelá, **Schwollmanna** nammá, blakkam Georga bohdei, pee **Sigismunda Meiera** par lehtu tirgu aikal warr dabubht bohmelá fkehringu (twisti) no wiffadahm patihklamahm pehrwehm un nummu-reem. 1

Ta sinnama **sahbaku-smehre**, kas uhdeni nelaisch zauri, taggad tohy pahrdohhta **Rihgas pilsschta**, fshabruu-eelá Nr. 3., ne tabt no kalku-eelas. — 2

Alfreda Brascha pehrwju un apteekeru prezzes bohde Rihgá darra sinnamu, ka wiffadas sortes gattawu un eeriktetu pehrwju preefsh mahju pehrweschauas warr dabubht pirkt **Zelgawá** tanni apteeke pee Latweeschu basnizas. 3

Preefsh kochwillas (bohwillas) un linnu-dshjahn, kad tabs grihb brubnas un melnas pehrweht, irr gattawa pehrwe pee mums dabujama. Pee mums arri dabujama muhsu paschu fataisita kochinella-salwe ar kochinelli, ka arri itt labba Indigo- un Analin-pehrwe, ar so rohschu, sillpelleku, wioletu un sillu pehrweht. **N. un W. Wetterich**, 3 Rihgá Pehtera basnizai blakkam.

Linnu-dshiju pahrdohschana.

Keugeragga pabrihka linnu-dshijas no wiffadecm nummureem un sortehm preefsh apgehrba, tibkleem, maifeem u. t. j. pr. irr dabujamas **Rihgá Kungu eelá Nr. 12.** Ja-eet no **Zukhu-wahrteem** taisni eefsch pilsschtas lihds Kungu eelá, lihds tam stuhra nammam par kreisu rohlu, taisni prettim bekkerim Kallbrenneram, kur stahw lohla wihrs us durwim ar dshijas pakkahm; turpat teef tabs dshijas pahrdohhtas. **R. John. Hafferberg.**

Pee mannim Rihgá stahw gattawas un ifkatrá deená irr apluhlojamas itt wiffas pilnigas un wiffadas muste-ru-sortes

enlischu un sché taisitu lauku-kohpschanas maschihnu

un lauku-kohpschanas rihku

un ka schihs maschihnes un schee rihki pee lauku-kohpschanas lohti derrigi un leelu labbumu dohd, to israhda wiffas tabs attestates, fo par to farakstijuschí tabdi sawrattigi un gudri lauku-kohpeji, kas muhsu tehwsenemé schahs maschihnes un schohs rihkus irr pirluschí, bruhkejuschi un par labbu atradduschí. Es peenemmu arri un istaisu, kad pee mannim tabdas jaunns maschihnes apstelle jeb grihb list fataisicht, kas samaitatas; arri zittas pee mannim jau gattawas dabujamas.

Ifkatrá deená pee mannim gattawas warr dabubht: rittenmu (frittuklu) lohla-gabbalus un rittenus (frittuklus) preefsh linnu-mihsteklu maschinehm, arllu gabbalus, busfes un sehgerus, rattu (wahju) affes, laftas, kufni (kehki), kas malku taupa, dseschu krahfus, no teefas eefwehrtus swarrus, krahfus durwis, kas nelahdu lupci ne laisch zauri, pannas, ferru-rittenus, durwoju un pulstikemu swarrus zc. 12

B. van Dyk,

Rihgá, Sinder-eelá, Seefa nammá.

Tabbibas un prezzu tirgus Rihgá tai 5. Oktoberi un Leepajá tai 5. Oktoberi 1863 gaddá.

M a l f a j a p a r :	Rihgá.		Leepajá.		M a l f a j a p a r :	Rihgá.		Leepajá	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu 140 lihds	1	50	1	80	1/2 puddu (20 mahrz.) dselles . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") kweeschu 300 —	3	25	3	15	1/2 " (20 ") tabala . . .	1	25	1	90
1/3 " (1 ") meeschu 130 —	1	40	1	60	1/2 " (20 ") schlichtu appinu	—	—	2	—
1/3 " (1 ") auja . 80 —	—	90	—	90	1/2 " (20 ") schah. zukhu galk.	—	—	—	—
1/3 " (1 ") frau . 200 —	2	25	2	—	1/2 " (20 ") krohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu milf.	1	50	1	80	1/2 " (20 ") bracka linnu	1	20	1	20
1/3 " (1 ") bihdelet. 250 —	3	—	2	50	1 muzzu linnu sehflu . . . 6 —	10	—	7	—
1/3 " (1 ") kweeschu milf.	3	50	3	75	1 " silku . . . 7 1/4 —	8	25	8	—
1/3 " (1 ") meeschu putr.	2	25	2	80	10 puddu farkanas fahls . . .	6	—	7	—
10 puddu (1 birkawu) feena . 350 —	4	—	4	—	10 " balltas rupjas fahls . . .	6	—	6	—
1/2 " (20 mahrz.) sweesta 375 —	4	—	4	80	10 " " smalkas " . . .	5	50	6	—

Rihgá atnahkuschí 1494, aisgabjuschí 1419 fuggi. Leepajá atnahkuschí 166 fuggi; aisgabjuschí 171 fuggi.